

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3144/2020
04.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирћа Г. Попи, адвокат из ..., против тужене Националне службе за запошљавање, са седиштем у Београду, ради заштите од дискриминације и злостављања на раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2985/17 од 01.07.2020. године, у седници одржаној 04.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2985/17 од 01.07.2020. године, којом је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 63/16 од 07.04.2017. године у првом ставу изреке, у делу којим је одбијен тужбени захтев за утврђење дискриминације.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2985/17 од 01.07.2020. године, којом је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 63/16 од 07.04.2017. године у другом ставу изреке, у делу којим је обијен тужбени захтев за утврђење злостављања на раду.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 63/16 од 07.04.2017. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се утврди да је извршена непосредна дискриминација тужиоца у периоду до подношења тужбе - 16.04.2017. године, с обзиром на његову националну припадност, политичко уверење и лично својство припадности правној струци, и то у односу на неједнакост на раду, на тај начин што је укинута организациона јединица Анексом уговора о раду бр. .../... од 12.02.2016. године, тужиоцу смањен коефицијент за обрачун плата, док је другим запосленима код туженог у Филијали у ... задржан исти коефицијент за обрачун плата или коефицијет повећан; у односу на услове за напредовање на послу, да се утврди да је дискриминација извршена Анексом уговора о раду бр. .../... од 12.02.2016. године, којим је његов полажај на послу незаконито и неосновано уназађен, погоршањем услова рада, повећањем обима посла, пословима из других надлежности, односно из области рада других радника, те да се наложи туженом извршење других радњи ради уклањања последица дискриминације, као и да му се забрани даље вршење дискриминације. У другом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је

тражено да се утврди да је извршено злостављање тужиоца на раду, од доношења Правилника туженог о организацији и систематизацији послова, децембра 2015. године па надаље, погоршањем услова рада, упозорењима дисциплинском одговорношћу и престанком радног односа, опоменом пред отказ, доделом у рад послова који нису у његовој надлежности, већ у надлежности других радних места, чији је мотив злостављање тужиоца (попуна базе података уместо економских послова, извештавање економских послова о подацима којима сами располажу, прибављање исправа које по закону треба да прибави странка, вођење поступка ради достављања података о којима се не води евиденција, супротно закону), што представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, те изазива душевне болове и страх тужиоцу, ствара непријатељско и понижавајуће окружење, те да се туженом забрани понашање које представља даље вршење злостављања, односно понављање злостављања. У трећем ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2985/17 од 01.07.2020. године, одбијен је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Испитујући побједану пресуду у смислу чл. 401. ст. 2. и чл. 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована у делу којим је одлучено о захтеву за утврђење дискриминације, а недозвољена у делу којим је одлучено о захтеву за утврђење злостављања на раду.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, нису учињене ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на које се у ревизији указује, с обзиром да је другостепени суд правилно и потпуно применио одредбе процесног закона, које су биле од утицаја на доношење законите и правилне пресуде и оценио жалбене наводе од значаја и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дипломирани ... и радио је као ... Групе за ... у Филијали ... до 01.03.2016. године. У поступку рационализације, на основу Закона о одређивању максималног броја запослених у јавном сектору, тужена је донела Правилник о организацији и систематизацији послова дана 25.12.2015. године, којим је укинута Група за ... у Филијали у Тужилац је Анексом уговора о раду од 12.02.2016. године распоређен на радно место саветника за ... – Филијала ... и на том радном месту му је Анексом смањен коефицијент за обрачун плате у односу на претходно радно место. Тужена је 26.02.2016. године упозорила тужиоца на разлог за отказ уговора о раду због неизвршавања радних обавеза и оставила је тужиоцу рок од осам дана да се изјасни на наводе из упозорења. По изјашњењу тужиоца, Сектор тужене за људске ресурсе је утврдио да не постоји основ за отказ уговора о раду. Тужилац је са туженом дана 06.06.2016. године закључио Анекс ... уговора о раду којим су му додати послови на радном месту саветника (поступање по захтевима за процену радне способности, као и поступак по жалбама). Тужена је по други пут донела упозорење на разлоге за отказ уговора о раду 30.08.2016. године, јер је тужилац

одбио да преузме нове предмете у поступцима процене радне способности. После тужиочевог изјашњења, изречена му је опомена због непоштовања радне дисциплине уз упозорење да ће му радни однос престати уколико у наредном периоду од шест месеци учини исту повреду. Правноснажном пресудом Вишег суда у Панчеву П1 24/14 од 10.12.2014. године, одбијен је захтев тужиоца којим је тражено утврђење непосредне дискриминације због политичког уверења, чланства у синдикату и невладиним организацијама, као и националној припадности.

Тужилац је тужбом у овом спору тражио утврђење и заштиту од дискриминације, јер сматра да је дискриминисан с обзиром на националну припадност, политичко уверење и својсво припадности правној струци, и то Анексом уговора о раду од 12.02.2016. године, због умањења плате и ускраћивања у напредовању (сматра да је незаконито и неосновано распоређен на радно место са нижим коефицијентом). Такође, сматра да је дискриминисан погоршањем услова рада, повећањем обима посла и додавањем послова из других области рада.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак изнет у побијаним нижестепеним пресудама да је неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужена дискриминаторски поступала према њему приликом закључењем Анекса уговора о раду од 12.02.2016. године.

Према члану 21. став 3. Устава Републике Србије и члану 14. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу.

Одредбом члана 2. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/09), прописано је да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиских лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива, на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности, или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Дакле, Закон о забрани дискриминације у члану 2. став 1. тачка 1. одређује институт дискриминације као неоправдано прављење разлике или неједнако поступање – пропуштање, на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица и на чланове њихових породица, које се заснива на њиховом личном својству.

Према члану 16. истог закона, забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Одредбом члана 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, прописано је да уколико тужилац учини вероватним да је тужени учинио акт дискриминације, терет доказивања, да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости односно начела једнаких права и обавеза, сноси тужени.

Правилан је закључак изнет у побијаној пресуди да тужилац није учинио вероватним да је тужена извршила акт дискриминације тиме што је са тужиоцем закључен Анекс уговора о раду којим је распоређен на радно место са нижим коефицијентом, јер сам чин укидања службе и повезано са тим закључење Анекса не представља дискриминацију. Тужена је предузела ове радње у поступку рационализације и решавања вишка запослених, чиме се остварију циљеви које прописује закон. Осим тога, ни у поступку рационализације и новог распоређивања запослених није било дискриминаторског понашања (неоправданог, неједнаког поступања) од стране тужене. Да би се могло говорити о дискриминацији потребно је да лице које се у истој или сличној ситуацији, односно положају, неким актом или радњом која је противна циљевима која прописује закон, буде доведено у неравноправан положај, а тужилац уопште није указао у односу на које запослене је стављен у неравноправан и дискриминисан положај, те да је дошло до повреде начела једнакости. Имајући у виду наведене законске одредбе и утврђено чињенично стање, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није дискриминисан код тужене.

Неосновани су ревизијски наводи, којима се указује на погрешну примену материјалног права, истицањем да сам чин распоређивања, те доношење упозорења и опомене, дискриминацију чине вероватном. Ово из разлога што дискриминација представља неоправдано и неједнако поступање у односу на друга лица, која су у упоредивој (аналогној) или битно сличној ситуацији у односу на друга лица, па ако се не налазе у таквој ситуацији, дискриминације нема. Нова организација је уведена на основу Закона о одређивању максималног броја запослених у јавном сектору и односила се на све запослене, при чему између тужиоца и запослених других професија и у другим областима рада постоје суштинске правне и фактичке разлике, док се упозорење и опомена као санкција односе само на тужиоца. Тужилац није учинио вероватним да је у односу на друга лица, која имају иста лична својства, доведен у неравноправан положај. Сходно наведеном, ново распоређивање, закључењем Анекса уговора о раду, као ни доношење отказних аката, сами по себи, не представљају дискриминацију на раду.

На основу члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у првом ставу изреке.

Ревизија против пресуде, у делу којим је одлучено о захтеву за утврђења злостављања на раду, није дозвољена.

Одредбом члана 29. став 1. Закона о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“ број 36/10), прописано је да запослени који сматра да је изложен злостављању од стране послодавца са својством физичког лица или одговорног лица у правном лицу може против послодавца да поднесе тужбу пред надлежним судом у року из члана 14. став 2. овог закона, док је одредбом члана 29.

став 3. овог закона прописано да је спор из става 1. овог члана, радни спор. Одредбом члана 441. Закона о парничног поступку је прописано да је ревизија дозвољена у парницама из радних односа у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа.

С обзиром да је утврђивање злостављања на раду парница из радног односа, али да таква парница не представља спор из члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија против одлуке о тужбеном захтеву за утврђење злостављања није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић